

Asia: VN/34515/2024

Kommentointipyyntö: Sivistyksestä suunta Suomelle - Korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visio vuoteen 2040

1. Suomi on sivistyksen, demokratian ja tieteen vapauden edelläkävijä.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on kokonaisuutena hyvin perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota. Se nojaa oikeisiin, laajasti jaettuihin lähtökohtiin: koulutustason nostoon, TKI-toiminnan vahvistamiseen, kansainvälisyyteen, yhteistyöhön ja rahoituksen pitkäjänteisyyteen. Ammattikorkeakoulujen rooli TKI:ssa, alueellisessa vaikuttavuudessa ja työelämäyhteyksissä tunnustetaan selvästi paremmin kuin aiemmissä visioissa.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpidesuosituksukset ovat pääosin oikeansuuntaisia, mutta jäävät ammattikorkeakoulujen näkökulmasta liian yleisiksi. AMK-sektorin erityinen rooli (työelämäläheinen koulutus, soveltava TKI, alueellinen vaikuttavuus) ei konkretisoidu riittävästi. Koulutustason nostoon ja TKI-toimiin liittyy määrällistä painotusta ilman riittäviä resurssi- ja laatuvaikutusten arvioita. Erikoistumista ja rahoitusta koskevat toimet edellyttävät täsmennystä, jotta alueellinen saavutettavuus ja perusrahoituksen kestävyys eivät vaarannu

2. Koulutus kuuluu kaikille ja mahdollisuuksia lisätään erityisesti nuorille.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on kokonaisuutena perusteltu ja sisältää olennaiset teemat, mutta ammattikorkeakoulujen rooli ja keinot jäävät osin yleiselle tasolle ja vaativat täsmennystä. Ammatillisen toisen asteen rooli jää visiossa heikosti konkretisoiduksi, vaikka sujuvat siirtymät ja tiivis yhteistyö ammattikorkeakoulujen kanssa ovat koulutustason noston kannalta keskeisiä.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Olennaisia toimia on tunnistettu, mutta ne jäävät osin yleisluontoisiksi. Ammattikorkeakoulujen erityisrooli (työelämäläheinen koulutus, soveltava TKI, alueellinen vaikuttavuus) ei konkretisoidu riittävästi. Koulutustason nostoon ja TKI-toimiin liittyy määrällinen painotus ilman riittävää resurssi- ja laatuvaikutusten arviointia. Erikoistumista ja rahoitusta koskevat toimet edellyttävät täsmennystä.

3. Luovat osaajat ja kunnianhimoinen tutkimustoiminta uudistavat yhteiskuntaa.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on perusteltu ja käsittelee oikeita teemoja (osaamisen laatu, tutkimus, TKI, kansainvälisyys). Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta painotus on kuitenkin selvästi tutkimus- ja tohtorilähtöinen, jolloin soveltavan TKI:n, työelämävaikuttavuuden ja koulutuksen kautta syntyvän uudistumisen rooli jää osin sivurooliin. Tavoitetta tulisi muotoilla tasapainoisemmin tunnistamaan paremmin myös ammattikorkeakoulujen vaikutus yhteiskunnan uudistumiseen.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpidesuosituksissa on oikeita ja olennaisia elementtejä (TKI:n vahvistaminen, erikoistuminen, kansainvälisyys), mutta ne painottuvat vahvasti yliopistotasoiseen tutkimukseen. Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta soveltavan TKI:n, työelämä- ja aluevaikuttavuuden sekä yritysyhteistyön rooli jää liian vähälle konkretialle. Toimia tulisi täsmentää siten, että ne tunnistavat paremmin ammattikorkeakoulujen erilaisen vaikuttavuuslogiikan ja rahoitustarpeet.

4. Rohkea uudistuminen rakentaa tulevaisuuden osaamista: korkeakoulujen erikoistuminen ja yhteistyö vahvistuvat.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on hyvin perusteltu ja osuu oikeisiin teemoihin: erikoistumiseen, työnjakoon ja yhteistyön vahvistamiseen. Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta muotoilua tulisi kuitenkin täsmentää niin, että erikoistuminen ei tarkoita vain rakenteellista keskittämistä, vaan tukee myös alueellista vaikuttavuutta, työelämäläheisyyttä ja soveltavaa TKI-toimintaa. Lisäksi yhteistyön edellyttämä ohjaus ja rahoitusvastuu kaipaavat selkeämpää linjausta.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Olennaisia toimia on tunnistettu (erikoistuminen, yhteistyö, sääntelyn ja ohjauksen uudistaminen), mutta ne jäävät liian yleiselle tasolle. Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta puuttuu riittävä konkretia siitä, miten erikoistumista ja yhteistyötä ohjataan, rahoitetaan ja toteutetaan ilman hallitsematonta keskittämistä. Toimenpiteet edellyttävät täsmennystä erityisesti alueellisen vaikuttavuuden, soveltavan TKI:n ja ammattikorkeakoulujen perusrahoituksen turvaamisen osalta.

5. Kohti kasvua: korkeakoulutuksen ja tutkimuksen rahoitus monipuolistuu.

Onko tavoite perusteltu osana korkeakoulutuksen ja tutkimuksen visiota? Onko sen sisältöön valittu oikeat asiat?

2 kyllä, pääosin

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. miltä osin tavoitetta tulisi muuttaa, miten se tulisi muotoilla?

Tavoite on perusteltu ja nostaa esiin keskeiset asiat: perusrahoituksen merkityksen, rahoituspuolelman monipuolistamisen ja TKI-panostukset. Ammattikorkeakoulujen näkökulmasta muotoilua tulisi kuitenkin täsmentää siten, että perusrahoituksen ennakoitavuus ja koulutustehtävän kantokyky turvataan, eikä rahoituksen monipuolistaminen johda kohtuuttomaan riippuvuuteen kilpailusta tai yksityisestä rahoituksesta alueellisissa ja työelämäläheisissä AMK-tehtävissä.

Ovatko tavoitteeseen liittyvissä toimenpidesuosituksissa tunnistettu ja siihen valittu olennaiset toimet? Ovatko toimet oikeita?

3 vain osittain

Tarkenna tarvittaessa vastaustasi. Esim. puuttuuko toimenpiteitä, tulisiko toimenpiteitä vähentää, edellyttääkö jokin toimenpiteistä muotoilua? Tarkenna miten.

Toimenpidesuosituksissa on oikeita lähtökohtia (rahoitusmallin uudistaminen, laadun ja vaikuttavuuden painotus, yksityisen rahoituksen lisääminen), mutta ne jäävät ammattikorkeakoulujen näkökulmasta osin yleisiksi. Puuttuu riittävä konkretia siitä, miten perusrahoituksen ennakoitavuus turvataan samalla, kun rahoitusta monipuolistetaan. Toimia tulisi täsmentää erityisesti AMKien koulutus- ja aluekehitystehtävän, soveltavan TKI:n sekä erilaisten korkeakoulujen kantokyvyn huomioimiseksi.

Vision tavoitteiden ja toimenpidesuositusten kokonaisuus

6. Puuttuuko vision tavoitteista ja toimenpidesuosituskokonaisuudesta jotain olennaista? Tulisiko jokin osa alue priorisoida tai poispriorisoida?

Kokonaisuus on pääosin kattava, mutta ammattikorkeakoulujen näkökulmasta joitakin olennaisia painotuksia puuttuu. Alueellinen vaikuttavuus, työelämäläheinen koulutus ja soveltava TKI jäävät liian heikosti esiin. Koulutustason nostossa laadun ja resurssien suhde vaatisi selkeämmän priorisoinnin. Lisäksi esimerkiksi osaamisen uudistaminen puuttuu lähes kokonaan.

Vision kokonaisuus ja muut osiot

7. Mahdolliset kommentit vision tilannekuvaan liittyen

Tilannekuva on pääosin realistinen ja hyvin perusteltu, erityisesti koulutustason, TKI-intensiteetin ja kansainvälisen toimintaympäristön haasteiden osalta.

8. Miten arvioisit visiota ja sen toimenpiteitä kokonaisuutena

Visio on kokonaisuutena oikeansuuntainen ja ajankohtainen, ja se tunnistaa keskeiset pitkän aikavälin haasteet korkeakoulutukselle ja tutkimukselle. Toimenpiteet ovat pääosin perusteltuja, mutta kokonaisuus painottuu liikaa tutkimuslähtöisiin ja rakenteellisiin ratkaisuihin. Rakenteellinen kehittäminen nähdään yksipuolisesti erikoistumisena ja keskittämisenä, kun taas verkostomainen yhteistyö ja alueellisiin tehtäviin perustuva kehittäminen jäävät vähälle huomiolle. Lisäksi ammatillisen toisen asteen rooli jää visiossa heikosti konkretisoiduksi, vaikka sujuvat siirtymät ja tiivis yhteistyö ammattikorkeakoulujen kanssa ovat koulutustason noston kannalta keskeisiä.

9. Muut kommentit

-

Raivo Petri
Karelia Ammattikorkeakoulu Oy